

MAATALOUSYRITYKSEN PELASTUSSUUNNITELMA

Täytettävä osa:

SUUNNITTELUN PERUSTEET

Pelastussuunnitelma selventää periaatteita, joiden avulla ehkäistään onnettomuudet ennakolta ja ryhdytään oikeisiin toimenpiteisiin vaara- ja onnettomuustilanteissa. Tässä pelastussuunnitelmassa keskitytään maatalousyrityksessä työskentelevien henkilöiden omatoimiseen suojeluun harjoitettava tuotantosuunta huomioon ottaen.

Pelastussuunnitelman tekemisestä on säädetty pelastuslaissa (379/2011), valtioneuvoston asetuksessa pelastustoimesta (407/2011) sekä MMM:n asetuksessa: Tuettavaa maatalousrakentamista koskevista paloteknisistä vaatimuksista (456/2010)

Maatilan nimi:

Osoite:

Kylä:

Paikannus tiedot:(WGS- koordinaatit paloasemalta)

X (P) _____

Y (I) _____

Poikkeusoloissa suojelulohko:

Poikkeusoloissa suojelupiiri:

MAATILAN LIITTYMINEN PELASTUSTOIMEEN

YLEINEN HÄTÄNUMERO

112

SAIRAANKULJETUS / PALOKUNTA / POLIISI

Paloaseman osoite:

Puh: 06 - _____

Palotarkastaja: _____

Puh: _____

Hätäkeskus (kulotusilmoitukset)

Puh: 06 - _____

Palokunnan toimintavalmiusaika:

_____ minuuttia = aika avun saapumiseen

Laske itse palokunnan toimintavalmiusaika omalle tilallesi:

(= onnettomuuden havaitsemisaika 1 min + hälyttäminen (112) 1 min + 5min lähtövalmiusaika + ajoaika kohteeseen 1 min / km)

Varaudu sen mukaisesti mahdolliseen onnettomuuteen!

MAATALOUSYRITYKSEN PELASTUSSUUNNITELMA

MAATILAN OMATOIMINEN VARAUTUMINEN JA HENKILÖSTÖN KOULUTUS		
	<i>Puh</i>	
Maatalousyrittäjä:		
Naapureista hälytettävä/koottava turvallisuushenkilöstö, myös palkatut henkilöt (ensiapu-, sammutus- ja pelastustaitoiset):		
Turvallisuuskoulutus: (ensiapu, maatalouden tulityö, eläintenpelastus, haitalliset ja vaaralliset kemikaalit, alkusammutus, varautuminen, liikenneväline onnettomuus jne.)		
<i>Pelastustehtävässä käytettäviä koneita / kalustoa (esim. ajolevyt, päitset, sijoitus jne.)</i>	<i>Kpl</i>	<i>Sijoituspaikka</i>
Eläinten kokoamispaikka (jaloittelutarha):		Eläinten varakokoamispaikka:

**TIIVISTETYT TOIMINTAOHJEET HÄTÄ- JA ONNETTOMUUSTILANTEISSA
- OPETTELE MYÖS TARKEMMAT OHJEET LIITTEISTÄ -**

**HÄTÄILMOITUKSEN TEKEMINEN - SOITA HÄTÄNUMEROON 112
AMBULANSSI – PELASTUSLAITOS – POLIISI**

1. KUKA olet ja MISTÄ soitat
2. MITÄ on tapahtunut
3. MISSÄ on tapahtunut
4. MITÄ apua tarvitaan
(onko ihmisiä/eläimiä vaarassa)
5. MISSÄ on opastus
**Älä sulje puhelinta ennen kuin saat
siihen luvan!**

Päivystävä sairaala: _____

Terveyskeskus: _____

Eläinlääkäri: _____

Myrkytystietokeskus: _____

ONNETTOMUUS TAI SAIRAUSKOHTAUS

1. *Selvitä mitä on tapahtunut*
2. *Pelasta hengenvaarassa olevat, estä lisävahingot*
3. *Anna hätäensiapua – turvaa hengitys ja verenkierto – ehkäise sokki ja tyrehtyitä verenvuodot*
4. *Tee hätäilmoitus niin varhaisessa vaiheessa kuin voit*

TULIPALO

KUN TULIPALO HAVAITAAN ON TOIMITTAVA RIPEÄSTI!

ARVIOI PALON VAARALLISUUS, TOIMI SEN MUKAAN:

Pieni palo, uskallat sammuttaa sen eikä siitä aiheudu vaaraa itsellesi tai muille.

- **PELASTA** vaarassa olijat, poista ihmiset ja eläimet palotilasta
- **PYYDÄ apua.** Jaa tehtävät muiden paikalla olijoiden kesken.
- **SAMMUTA** palon alku itse, jos voit. **ÄLÄ LEIKI SANKARIA, LEIKIT HENGELLÄSI!**
- **TEE HÄTÄILMOITUS** viimeistään nyt ja vaikka saat palon sammumaan pelastuslaitos varmistaa tilanteen.

Suuri palo, et uskalla sammuttaa sitä ja siitä aiheutuu vaaraa itsellesi ja muille.

- **PELASTA** vaarassa olijat poista ihmiset ja eläimet palotilasta
- **TEE** sisäinen hälytys! **ANNA POISTUMISKÄSKY!** Jaa tehtävät
- **TEE HÄTÄILMOITUS** kerro ilmoituksessa tulipalon koosta ja tilanteen vakavuudesta
- **VARMISTA** ettei ketään ole jäänyt palotilaan. Poistu itse tilasta
- **SULJE** palotilan ovet ja ikkunat poistuessasi.
- **VARMISTA** kaikkien pelastuminen
- **HUOLEHDI** pelastettavista. Rauhoita tilanne käyttäytymällä itse rauhallisesti

MAATALOUSYRITYKSEN PELASTUSSUUNNITELMA

TOIMINNASSA HUOMIOITAVAT ONNETTOMUUSTILANTEET

<i>Riski, onnettomuustilanne:</i>	<i>Vaikutus:</i>
- tulipalo	-tuotanto keskeytyy / loppuu

MAATALOUSYRITYKSEN PELASTUSSUUNNITELMA

TOIMENPITEET ONNETTOMUUSTILANTEIDEN EHKÄISEMISEKSI	
Riski, vaara- tai ongelmatilanne:	Toimenpiteet:
Tulipalo	
Sairauskohtaus, muu onnettomuus (putoaminen tms.)	
Tekninen työ, huolto- ja korjaustyö (tulityö)	
Kaasuvaaratilanne	
Maatalous kemikaalit (käyttö ja varastointi)	
Ympäristön turvallisuus	
Säteilyvaaratilanne	
Vesionnettomuus	
Karanneet eläimet	
Jälkivahinkojen torjunta	
”Eläinterrori”	

MAATALOUSYRITYKSEN PELASTUSSUUNNITELMA

TURVALLISUUSLAITTEET JA JÄRJESTELYT

Tarkastaminen:	
<i>(maatalousyrittäjä tekee tarkastuksen kerran vuodessa, tarkastuksesta pidetään päiväkirjaa (Liite))</i>	
Tarkistettavat laitteet ja järjestelyt	Toiminta, tarkastuskohde
Turvamerkinnot	Kiinteistön osoitemerkinnot näkyvät selkeästi. Turvavälineiden merkinnot näkyvät selvästi.
Pelastustie	Hälytysajoneuvoille tarkoitetut ajotiet tai muut kulkuyhteydet (pelastustiet) on pidettävä ajokelpoisina. Pelastustielle ei saa pysäköidä ajoneuvoja eikä asettaa muutakaan estettä.
Siisteys, varastointi	Rakennus ja sen ympäristö on pidettävä kunnossa siten, että tulipalon syttymisen ja leviämisen vaara on vähäinen. Helposti syttyvää materiaalia ei saa säilyttää ullakoilla, kellareissa rakennusten alla tai läheisyydessä. Siitä aiheutuu tulipalon syttymisen tai leviämisen vaara tai että tulipalon sammuttaminen vaikeutuu (jäteastioiden sijoitus). Aseet ja ammukset.
Palo-osastointi	Palo-osastoinnin tarkoitus on estää palon ja savukaasujen leviäminen rakennuksen osastosta toiseen. (rehuvarasto/tuotantorakennus, rakennuksen yläpohja, autotalli, konesuojat, maatilakorjaamo)
Palo-ovet	Palo-oven tulee olla itsestään sulkeutuva ja salpautuva. Palo-ovea ei saa kiilata auki.
Uloskäytävät ja poistumistiet	Uloskäytävät ja kulkureitit niille on pidettävä kulkukelpoisina ja ESTEETTÖMINÄ, myös talvella. Uloskäytävillä, ullakoiden tai kellareiden käytävillä EI SAA säilyttää mitään tavaraa.
Kiinteistön koneet ja laitteet, sähköasennukset, lämmityslaitteet	Määräaikaishuollot ja tarkastukset asianmukaisesti tehtynä. Sähköasennusten tarkastus väh. 15 vuoden välein (KTMp 517/96) Lämmityslaitteiden tarkastus- huolto sekä kiinteistöjen nuohoukset. Suoritetaan ammattihenkilön toimesta.
Ensiaputarvikkeet	Onnettomuustilanteiden varalta varataan riittävä määrä ensiaputarvikkeita. Tarvikkeet ovat hätäensivun antoon soveltuvia välineitä.
Alkusammutuskalusto	Määräaikaistarkastukset ja huollot on tehty. Säilytys sisällä: tarkastusväli 2 vuotta Säilytys ulkona: tarkastusväli 1 vuosi Huolto: - 10 vuotta (jauhe, Co ²) - 5 vuotta nestesammutin - sekä aina kun laitetta on käytetty ja/tai kun on syytä epäillä sammuttimen kuntoa. (painemittari punaisella, varmistinsokka poistettu)
Eläinten pelastaminen	Kytkyt, käytävät, karsinat, ovet, turvavalaistus
Poltonesteiden ja muiden maataloudessa käytettävien kemikaalien ja kasvinsuojeluaineiden varastointi	Eräät vakuutusyhtiöt edellyttävät ns. farmarisäiliöiden (enintään 20 vuotta vanhojen) tarkastamista. Samalla pitäisi tankkausletku pitää varustaa säiliön(lappo ilmiö) tyhjenemisen estävällä hanalla. HUOM! Ilmoitusvelvollisuus pelastusviranomaiselle varastointimäärien kasvaessa yli 10 m ³ . Toiminnanharjoittajan on noudatettava kemikaalien vaarallisuus huomioon ottaen riittävää huolellisuutta ja varovaisuutta onnettomuuksien ehkäisemiseksi. (Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta 390/2005)

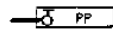

MAATILAN ASEMAPIIROS

Asemapiirrokseen merkitään: pelastustie, alkusammuttimet ja mahdollisen vesilähteen sijainti sekä kokoontumispaikka. Täytetään yhdessä pelastusviranomaisen kanssa.

RAKENNUKSEN POHJAPIIRROS SULKUINEEN:

Suluista merkitään:

	Ilmavirran sulku / ilmastointi
	Käsisulkuventtiili / vesi
	Käsisammutin
	Pikapaloposti
	Sähköpääkeskus
	Paloteknisten osastojen
raja	
	tai Uloskäytävä

KOULUTUSSUUNNITELMA										
Maatilalla työskentelevät henkilöt saavat koulutuksen seuraavan koulutussuunnitelman mukaan:										
Tilaan tutustuminen:										
Eläinten pelastaminen:										
Alkusammutusvälineet:										
Varoitinjärjestelmät:										
Tapaturmat/ensiapu:										
Kemikaalit:										
Luonnononnettomuudet:										
Varautuminen:										
<p>Yksi kappale tätä suunnitelmaa säilytetään maatalousyrityksessä. Yksi suunnitelma liitteinen toimitetaan pelastuslaitokselle. Suunnitelmaa tarkistetaan vuosittain ja muutokset ilmoitetaan viranomaisille.</p> <p>Tarkistettu: (kk/vuosi)</p>										
/12	/13	/14	/15	/16	/17	/18	/19	/20	/21	
ALLEKIRJOITUS JA HYVÄKSYNTÄ										
Päiväys:			Allekirjoitus:							

Liitteet:

Toimintaohjeet

- sisäisen tarkastuksen tarkastuslista
- sairauskohtaus, onnettomuus
- tulipalo
- liikenneonnettomuus
- säteilyvaaratilanne
- kaasuvaaratilanne
- häiriökäyttäytyminen
- toimintaohje kun maitoa joutuu ympäristöön(Valio)

**TOIMINTA SAIRAUSSKOHTAUKSESSA JA HENKILÖIHIN KOHDISTUVISSA
ONNETTOMUUKSISSA**

1. *Selvitä mitä on tapahtunut*

- Onko potilas kaatunut, pyörtynyt, kouristellut?
- Onko silminnäkijöitä?
- Jaa seuraavat tehtävät, jos auttajia on enemmän.

2. *Tarkista potilaan tila*

- Tarkista onko potilas heräteltävissä puhuttelemalla tai ravistamalla?
- **JOS POTILAS HERÄÄ JA VASTAA KYSYMYKSIIN, SELVITÄ RAUHALLISESTI MIKÄ POTILASTA VAIVAA JA RYHDY TILANTEEN VAATIMIIN TOIMENPITEISIIN.**
(haavojen puhdistus ja sidonta, käynti terveyskeskuksessa, lisäavun hälyttäminen)

JOS POTILAS EI HERÄÄ, TEE HETI HÄTÄILMOITUS NUMEROON **112
JA JATKA AUTTAMISTA ODOTTAESSASI LISÄAVUN SAAPUMISTA!**

3. *Tarkista hengitys*

- Jos potilas ei herää, tarkista hengitys
- **AVAA HENGITYSTIET! Käännä potilaan päätä taakse, jotta hengitystiet avautuvat.** Aseta kämmenselkä potilaan suun eteen ja koeta tuntuuko ilmavirtausta. Potilaan kasvojen sinerrys on merkki hengityksen estymisestä tai loppumisesta.
- **JOS POTILAS EI VIELÄKÄÄN ITSE HENGITÄ ALOITA PERUSELVYTYYS. ELVYTYSRYTMİ ON AUTTAJIEN MÄÄRÄSTÄ RIIPPUMATTA (2 PUHALLUSTA, 15 PAINALLUSTA). JATKA SUUSTA SUUHUN PERUSELVYTYSTÄ AVUN SAAPUMISEEN SAAKKA.**

4. *Siirrä oikeaan asentoon*

- Kysy potilaalta mikä asento on paras, jos potilas on tajuissaan
- Käännä tajuton potilas kylkiasentoon, JOTTA HENGITYSTIET VAPAUTUISIVAT MAHDOLLISISTA ESTEISTÄ (oksennus tms.).
- Käännä potilaan päätä varoen taaksepäin, jotta hengitys pääsee kulkemaan esteettä.
- Huomioi mahdolliset kaula-/selkäranka vammat!

5. *Opasta*

- Järjestä opastus ja esteetön kulku potilaan luokse.

6. *Tarkkaile*

- Tapahtuuko potilaan tilassa muutoksia ennen ambulanssin saapumista, toimi muutosten mukaan.

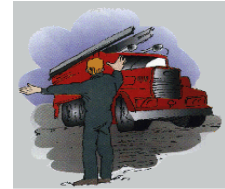
7. *Kerro*

- Kerro ambulanssin henkilökunnalle mitä on tapahtunut ja miten potilaan tila on kehittynyt apua odottaessa ja onko potilaalle annettu ensiapua.

TOIMINTA TULIPALON SATTUESSA

JOS TULIPALO SYTTY Y TILASSA JOSSA ITSE OLET, TOIMI SEURAAVASTI:

1. **Pelasta** välittömässä vaarassa olevat, pyri tyhjentämään vaarassa olevat tilat.
2. **Sammuta**, jos palo on pieni eikä savua vielä ole.
3. **Sulje** ovet estääksesi savun ja palon leviämistä jos päätät poistua, etkä yritä sammuttaa paloa.
4. **Hälytä** palokunta soittamalla turvallisesta paikasta numeroon 112
5. **TEE TILAN SISÄINEN HÄLYTYS!**
6. **Opasta tai** järjestä opastus ja esteetön pääsy pelastusyksiköille kohteeseen. Kerro välittömästi onko ihmisiä / eläimiä vaarassa ja jo suoritettavat pelastus toimenpiteet.
7. **Varmista**, että kaikki ovat poistuneet kohteesta.

Lisäksi on hyvä huomioida, että

.....jos henkilöitä on riittävästi voidaan alkusammutus aloittaa mikäli siitä ei aiheudu vaaraa.

.....maatalousrakennuksessa savu- ja palokaasut pääsevät leviämään avonaisista tiloista täyttäen sen kokonaan. Näkyväisyys jää parhaimmillaankin vain muutamaa kymmeneen senttimetriin.

.....muista, että savu on erittäin kuumaa ja myrkyllistä ja sen hengittäminen aiheuttaa menehtymisen erittäin nopeasti.

Sulje palohuoneen / -kohteen avonaiset ovet sieltä poistuttaessa.

TOIMI RAUHALLISESTI JA VARMASTI, ÄLÄ RYHDY SANKARITEKOIHIN, TEHTÄVÄSI ON AUTTAA JA PIENENTÄÄ LISÄVAHINKOJA!

MITÄ PALOMIEHET HALUAVAT TIETÄÄ:

- **OVATKO KAIKKI IHMISET JA ELÄIMET ULKONA?**
(*tarkka tieto on tärkeä*)
- **MISSÄ PALOKOHDE SIJAITSEE?**
(*auttaa jos sinulla on käytössäsi pohjapiirros rakennuksesta*)
- **MIKÄ PALAA?**
(*millainen alkupalo oli kun poistuitte rakennuksesta*)

AVUN TULO KESTÄÄ 5 – 30 MIN, RIIPPUEN PELASTUSYKSIKÖIDEN AJOMATKASTA KOHTEESEEN.

**OLE VALMIS TOIMIMAAN !
OPETELKAA TOIMIMAAN TEHOKKAASTI YHDESSÄ!**

TOIMINTA LIIKENNEONNETTOMUUSTILANTEESSA

1. ARVIOI TILANTEEN VAKAVUUS

- Yleinen hälytysnumero on **112**, jota käytetään heti siinä tapauksessa, jos onnettomuus on vakava ja/tai vahingot ovat suuria.
- **Hälytä aina apua kun on kyse henkilövahingoista!**

2. ERISTÄ ALUE, ESTÄ LISÄVAHINGOT

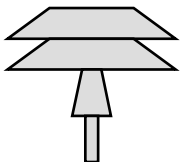
- Jos onnettomuus on suuri, niin pyri estämään lisäonnettomuudet varoittamalla muuta liikennettä ja eristämään varsinainen onnettomuuspaikka uteliailta ja riittävän etäältä
- Ympäristöä uhkaavissa tilanteissa (polttoainevuodot), hälytä paikalle apua numerosta **112**
- Huomioi polttoaineiden mahdollinen syttyminen (avotuli, sähkölaitteiden irtikytkentä)

3. NEUVO ONNETTOMUUDEN OSAPUOLIA

- Jos onnettomuus on pieni ns. peltikolari eivätkä osalliset pääse syyllisyydestä yksimielisyyteen, hälytä paikalle **POLIISI**, numerosta **112**
- Jos osapuolet haluavat sopia, mutta eivät tiedä kuinka toimia, pyydä heitä vaihtamaan henkilötietonsa ajokorteista, kirjaamaan vastapuolen ajoneuvon tiedot sekä vakuutusyhtiö. Kehota heitä tekemään vahinkoilmoitus omaan vakuutusyhtiönsä. Kaavakkeita saa vakuutusyhtiöiden konttoreista
- Ota kuitenkin tapahtuman tiedot ja ajoneuvojen rekisteritunnukset ylös mahdollisia jälkiselvittelyjä varten.

TOIMINTA YLEISEN VAARAMERKIN YHTEYDESSÄ

1. *Toimi pelastushenkilöstön ohjeiden mukaan.*
2. *Tehtävänäsi on turvata eläinten ja kiinteistössä työskentelevien ihmisten turvallisuus. Jos unohdat oman turvallisuutesi, et pysty auttamaan muita!*
3. *Suojaudu sisätiloihin, poikkeusoloissa välittömästi suojatiloihin.*
4. *Pysäytä ilmastointi.*
5. *Sulje ovet, ikkunat ja ilmanvaihtoaukot ja tiivistä ne.*
6. *Kuuntele ja noudata radiosta viranomaisten antamia tiedotuksia ja ohjeita.*
7. *Jos olet ulkona pyri välittömästi sisätiloihin tai onnettomuuspaikkaan nähden hankkiudu tuulen yläpuolelle.*
8. *Vältä puhelimen käyttöä pelastusviranomaisten teleyhteyksien varmistamiseksi.*

Yleinen vaaramerkki on yhden minuutin pituinen nouseva ja laskeva ääni. Nousevan ja laskevan jakson pituus on 7 sekuntia.

TOIMINTA SÄTEILYVAARATILANTEESSA

Säteilyvaarasta ilmoitetaan yleisellä vaaramerkillä sekä lisäohjeita annetaan radion ja TV:n välityksellä.

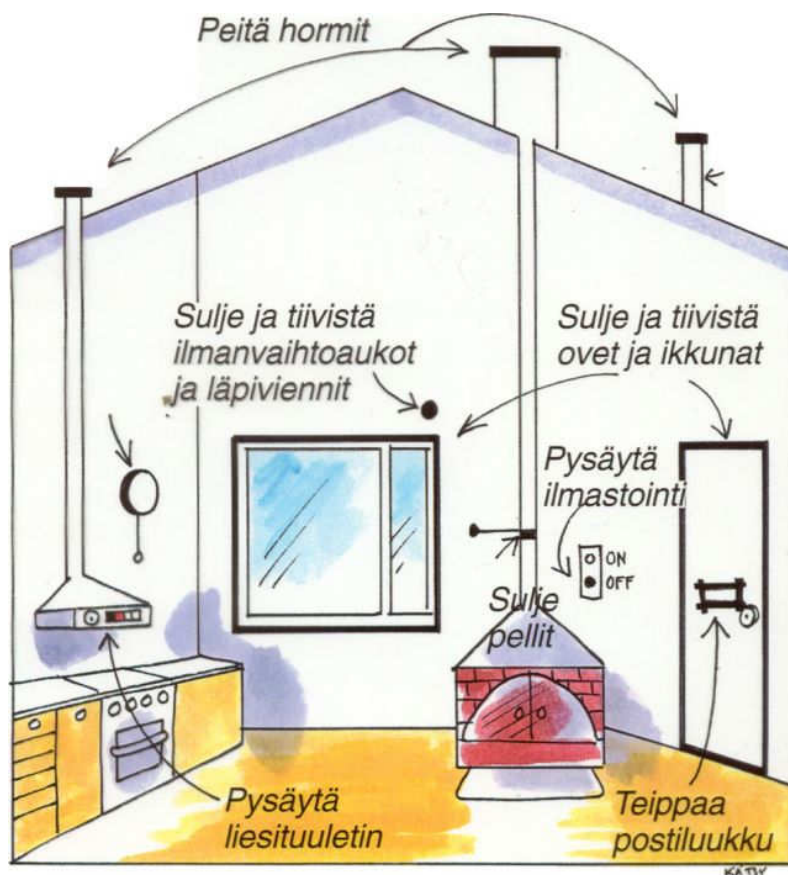
- 1. Suojaudu sisätiloihin. Huolehdi suojautumisesta, suojaa rehut ja juomavesi.***
- 2. Pysäytä ilmastointi.***
- 3. Sulje ovet, ikkunat ja ilmanvaihtoaukot ja tiivistä ne.***
 - Rakennuksesta on pyrittävä tekemään mahdollisimman tiivis, ettei radioaktiivisia hiukkasia tai kaasuja tunkeutuisi sisälle. Tiivistämisessä tulee huomioida myös postiluukun, ilmastointi- ja savuhormien sekä kaikkien muiden rakojen ja aukkojen tukkiminen. Tiivistämiseen voi käyttää muovipusseja tai – kalvoa, teippiä ja tiivistemassoja.
- 4. Kuuntele ja noudata radiosta viranomaisten antamia tiedotuksia ja ohjeita.***
- 5. Vältä puhelimen käyttöä pelastusviranomaisten teleyhteyksien varmistamiseksi.***
- 6. Nauti joditabletit ainoastaan viranomaisten antamien ohjeiden mukaisesti.***
- 7. Jos on pakko mennä ulos, käytä hengityssuojainta ja tiivistä pukua.***

TOIMINTA KAASUVAARATILANTEESSA

Kaasuvaarasta ilmoitetaan yleisellä vaaramerkillä sekä lisäohjeita annetaan radion ja TV:n välityksellä.

- 1. Suojaudu sisätiloihin talon ylempiin kerroksiin.***
 - Kellariin ja **normaaliolojen** käytössä olevaan väestönsuojaan ei pidä mennä, koska se ei ole tiivis (ei ole sulkuutilassa).
- 2. Pysäytä ilmastointi.***
- 3. Sulje ovet, ikkunat ja ilmanvaihtoaukot ja tiivistä ne.***
- 4. Kuuntele ja noudata radiosta viranomaisten antamia tiedotuksia ja ohjeita.***
- 5. Vältä puhelimen käyttöä pelastusviranomaisten teleyhteyksien varmistamiseksi.***
- 6. Pysy sisällä.***

TIIVISTALO SUOJAA!

Kuva: SPEK

TOIMINTA HÄIRIÖKÄYTTÄYTYMIS TILANTEESSA

1. MAHDOLLISEN HÄIRIKÖIVÄN HENKILÖN VARALLE

- Pyydä henkilöä/ henkilöitä rauhoittumaan
- Pyydä ulkopuolisia henkilöitä poistumaan
- Vältä käskemistä, toimi sovittelevasti
- **ÄLÄ VAARANNA ITSEÄSI JA MUITA**
- Jos muille henkilöille tai omaisuudelle aiheutuu vahinkoa, tee hälytys numeroon **112** ja kuuntele hälytyskeskuksen ohjeita

2. MAHDOLLISEN RYÖSTÖN VARALLE

- Tee välittömästi hälytys numeroon **112** ja kuuntele hälytyskeskuksen antamia ohjeita
- Pidä puhelinlinja auki ja tarkkaile ympäristöä
- **ÄLÄ LEIKI SANKARIA**
- Paina mieleen tekijän/tekijöiden tuntomerkkejä:
 - Onko tekijöitä useampia
 - Millä he liikkuvat
 - Millainen vaatetus heillä on
 - Muita erityistuntomerkkejä
 - Mihin suuntaan he lähtivät
 - Estä mahdollisten lisävahinkojen syntyminen ja ulkopuolisille aiheutuvan vaaran minimointi

3. MAHDOLLISEN POMMIUHKAN VARALLE

- Tee välittömästi hälytys numeroon **112** ja kuuntele hälytyskeskuksen antamia ohjeita
- Kehota alueella olevia henkilöitä siirtymään **välittömästi pois vaara-alueelta**
- **ANNA POISTUMISKÄSKY**
- Eristä alue riittävän laajasti
- Älä päästä sinne enää uteliaita eikä ulkopuolisia
- Mikäli uhkaan liittyy kiinteistö, sulje ovet
- Odota viranomaisien saapumista
- Jos pommiuhkaus saadaan puhelimitse, niin yritä **pitkittää puhelua** ja saada mahdollisimman tarkat tiedot uhkauksen syistä ja kohteista, itse pommista, sen sijainnista ym.
- Huomioi soittajan mielentila, puheen tuntomerkit, ympäristöäänneet ja muut mahdolliset asiat.
- **Älä sulje** puhelinta.
- **Ilmoita** pommiuhkauksesta heti muille henkilöille. Ilmoittakaa pommiuhkasta välittömästi poliisille.
- Toiminta on keskeytettävä välittömästi. Uhanalaiset tilat tyhjennetään ja alue eristetään riittävän laajalta alueelta, myös ylä- ja alapuoliset tilat.
- Toimihenkilöiden avulla järjestetään tilapäinen vartiointi alueen ulkopuolelle. Samalla tarkkaillaan onko havaittavissa epäilyttäviä esineitä.
- Pommiksi epäiltyyn esineeseen, pakettiin tai laukkuun **ei missään tapauksessa saa koskea.**
- Poliisin tultua paikalle toimitaan **poliisin ohjeiden mukaan.**

MAATALOUSYRITYKSEN PELASTUSSUUNNITELMA

Toimintaohjeet maidon valuessa maastoon maitoautosta

Ympäristöön päästessään maito voi aiheuttaa vakavia joskin paikallisia ympäristöongelmia. Mikäli maito pääsee vesistöön, se aiheuttaa kalakuolemia, sillä 1000 l maitoa vastaa kuormitukseltaan 3000 ihmisen vuorokaudessa tuottamia puhdistamattomia jätevesiä. Täydessä maitoautossa maitoa on 40 000 l. Varsinaisella tapahtumapaikalla odotettavissa on hajuhaittoja ja pohjavesialueella maaperään imeytynyt maito voi pilata pohjaveden.

Periaatteet:

- maidon leviäminen ja pääsy vesistöön estetään patoamalla lähiojat, tarvittaessa kaivinkoneella
- maastoon päässyt maito poistetaan ensisijaisesti loka-autolla. Maahan imeytynyttä tai lumisohjoista maitoa voidaan poistaa kaivinkoneella.
- maastosta kerätty maito tai maitoinen vesi toimitetaan jätevedenpuhdistamolle. Maa-aines toimitetaan ympäristöviranomaisen hyväksymään paikkaan (esim. jätevedenpuhdistamon kompostikentälle). HUOMIO!! Maitoista vettä, lunta tms. ei saa viedä kaatopaikalle eikä muuallekaan missä se voi päästä hallitsemattomasti luontoon.
- Sovittaessa maastosta kerätyn maidon toimittamisesta jätevedenpuhdistamolle,
 - arvioi puhdistamolle päätyvä maitomäärä
 - arvioi alla olevasta taulukosta maitomäärää vastaava BHK-kuorma ja kerro puhdistamonhoitajalle että se on maastosta kerätyn maidon BHK-kuorma. Puhdistamonhoitaja osaa tulkita luvun ja päätellä kuinka toimia tai pystyykö puhdistamo ottamaan kuorman vastaan

Maitomäärä litraa	BHK-kuorma kg
1000	150
2000	300
4000	600
6000	900
8000	1200
10000	1450
12500	1800
15000	2200
20000	2900
25000	3600
30000	4400
35000	5100
40000	5900

- HUOMIO! On aivan mahdollista että pienet puhdistamot eivät kykene ottamaan vastaan suuria maitomääriä, yritä silloin isomman paikkakunnan puhdistamo
- Kuljetusyhtiö ilmoittaa tapauksesta seuraavana arkipäivänä tapahtumakunnan ympäristöviranomaiselle
- Tarvittaessa lisätietoja maidon ympäristövaikutuksista saa Valio Oy:n ympäristöpäälliköltä
- Maitoauton kuljettajalla on kuljettajan kansiossaan sisällöltään tätä ohjetta vastaavat ohjeet.

LÄHDE: Valio Oy: Toimintaohje pelastusviranomaisia varten / tuotannon tuki 19.01.2005.